

Abortion (2)

1) שו"ת אגרות משה חלק חו"מ ב סימן סט

אסרו"ח סוכות תשל"ז. מע"כ חתני כבני הרה"ג ר' משה דוד טענדלער שליט"א.

... כתבתי כל זה לענין הפרצה הגדולה בעולם שהמלכיות דהרבה מדינות התירו להרוג עוברים ובתוכם גם ראשי המדינה במדינת ישראל וכבר נהרגו עוברים לאין מספר שבזה"ז הא עוד יש צורך לעשות סיג לתורה, וכ"ש שלא לעשות קולות באיסור רציחה החמור ביותר, שלכן נשתוממתי בראותי תשובה מחכם אחד בא"י הנכתב למנהל ביה"ח שערי צדק ונדפס בחוברת אסיא י"ג המתיר הולדות שע"י בחינות הרופאים כשהוא עובר יותר מג' חדשים שהעובר הוא במחלת תיי - סקס להפילו, ומצד זה הקדים שעצם הריגת העוברים הוא להרבה פוסקים רק מדרבנן ואף אם הוא מדאורייתא הוא רק משום גדר בנינו של עולם אבל מחמת איבוד נפשות אין נדנד כלל, והביא ממהרי"ט התשובה דסימן צ"ט המתיר ולא הזכיר שבסימן צ"ז אוסר ואדרבה הוא כתב שגם בתשובה סימן צ"ז מתיר, וגם כתב שהשאלת יעב"ץ מתיר אף שאסר בפירוש, בשביל לשון וגם בעובר כשר יש צד להקל לצורך גדול, אף שברור ופשוט דלשון יש צד להקל הוא כאמר שיותר צדדים איכא לאסור וכדמסיק היעב"ץ ע"ז וצ"ע, ועל שו"ת רב פעלים שג"כ היה ירא לפסוק בזה שלכן מסיק להתיר בתיי - סקס להפיל עד שבעה חדשים, ולא מובן זמן זה שלא מצינו כלל. וברור ופשוט כדכתבתי הלכה הברורה ע"פ רבותינו הראשונים המפרשים והפוסקים ממש שאסור בדין רציחה ממש כל עובר בין כשר בין ממזר בין סתם עוברים ובין הידועים לחולי תיי - סקס שכולן אסורין מדינא ממש, ואין לטעות ולסמוך על תשובת חכם זה ושרי ליה מריה בזה הכו"ח לכבוד התורה ודין האמת.

חותנך כאביך, משה פיינשטיין.

2) תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סט עמוד ב

התניא: בת כהן שנישאת לישראל ומת - טובלת ואוכלת בתרומה לערב! אמר רב חסדא: טובלת ואוכלת עד ארבעים, דאי לא מיעברא - הא לא מיעברא, ואי מיעברא - עד ארבעים מיא בעלמא היא

3) שו"ת שרידי אש חלק א סימן קסב

ומכש"כ לפי דעת בה"ג, שמוותר לחלל את השבת אפילו על עובר קודם מ', בודאי שצ"ל [עמוד תצח] דאסור להרוג אפילו עובר קודם מ' יום. וראיתי בספר חמדת ישראל במפתחות דף י"ז, שאם הולד קודם מ' יום יש לצדד להקל להרוג את הוולד, שקודם מ' יום מיא בעלמא הוא [יבמות ס"ט, ב]. אבל הוא כתב כן רק במקום שיש סכנה לאם, עי"ש, אבל באין סכנה לאם בודאי אסור.

4) שו"ת אגרות משה חלק חו"מ ב סימן סט

נראה לי נכון מש"כ הגרא"י אונטערמן שם דהיה זה קודם ארבעים יום וחמור ישראל מבן נח בקודם ארבעים יום שאף שלישאל אסור

5) שו"ת יביע אומר חלק ד - אה"ע סימן א

ה. וחזי הוית להגאון מהר"י עייאש בשו"ת בית יהודה ח"א (חאה"ע סי' יד) שנשאל אם מותר לנשים המניקות שנתעברו לשתות סם כדי להפיל הולד... ולפע"ד עד כאן לא כתב הבית יהודה דבהריגת עובר אין איסור אלא מדרבנן, אלא כשמפילה ע"י שתיית סם, דהו"ל כעין גרמא בעלמא.

6) נשמת אברהם סימן תכה סעיף ב (2)

כתב לי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל: צ"ע אם זה אסור מן התורה מנין דגרמא מותר מן התורה, הרי גרמא רק פטור אבל לא שמוותר לכתחלה וכמו בממון גרמא בנזקין אסור מן התורה

7) נשמת אברהם סימן תכה סעיף ב (6)

לגרום להפלה. אשה שראתה דם בהריון ולפי פקודת הרופא צריכה לשכב, האם מותר לה שלא לציית לו ולהתהלך בכוונה שזה יגרום להפלה בין אם זה מטעם שאולי הדימום הוא סימן להריון לא תקיין או לעובר פגום ולמה לה לסבול במשך כל ההריון, ובין אם זה מטעם שיש לה ילדים אחרים שהיא צריכה לטפל בהם וכו', ואין זה רק גרמא ותו לא. ואמר לי מו"ר הגרי"י נויבירט שליט"א שברור ופשוט שאסור לה לעשות כן אלא אדרבה, עליה לעשות כל מה שניתן כדי לחזק ולהמשיך בהריון.

8) שו"ת ציץ אליעזר חלק יג סימן קב

הפסקת הריון בגלל המחלה הנקראת תייסקס כאשר מאבחנים את המחלה בעובר כעבור שלשה חדשים מההריון.

(א) והנה אחרי העיון בדבר בכובד ראש בכל צדדי הנתונים שבבעיה האמורה, נלפענ"ד על יסוד הבירורים הנרחבים שכתבתי בדבר הפסקת הריון בספרי שו"ת צ"א חלק ט' סי' נ"א שער ג' על שלשת פרקיו הארוכים. כי שבמקרה המיוחד הזה אשר תוצאות כה חמורות בכנפיו עם המשכת ההריון והלידה, אפשר להתיר הפסקת הריון עד שבעה חדשים, ובאופן שבביצוע הפסקת ההריון לא יהא כרוך בשום סכנה לאם. משבעה חדשים והלאה הדבר כבר יותר חמור, (והחומרא בזה אז כבר הוא יותר מדעת נוטה ומסברת הכרס כביטוי של החו"י להלך באות ד'). מכיון שבמלאות ז' חדשים בא כבר הולד בהרבה מקרים לידי גמרו. ואסביר בזה את דעתי זאת בקצרה.

ברור ופשוט הדבר בהלכה, דישראל אינו נהרג על העוברין, ומלבד דעה יחידית סוברים הפוסקים שאיסור מיהא ישנו, אבל דעת הרבה מהפוסקים שהאיסור אינו אלא מדרבנן, או הוא רק משום גדר בנינו של עולם, אבל מחמת איבוד נפשות אין נדנד כלל, ומשום כך מתיר בשו"ת מהרי"ט ח"ט סי' צ"ז - צ"ט לסדר בישראלית הפלת ולד בכל היכא שהדבר נחוץ משום רפואת אמו, אפילו באין סיבה של פקו"נ לאם (כך הוכחתי בספרי שם, שסתמיות דברי המהרי"ט מוכיחים על כך, והבאתי מעוד פוסקים שפירשו בכזאת בכוונת דבריו).

ובכזאת, ויותר מזאת, צידד להתיר בהדיא בשו"ת שאילת יעב"ץ ח"א סי' מ"ג, וכותב בלשון: וגם בעובר כשר יש צד להקל לצורך גדול כל כמה דלא עקר אפילו אינו משום פקוח נפש אמו, אלא להציל לה מרעתו שגורם לה כאב גדול. הרי בהדיא שדבר הצעת ההיתר בזה של היעב"ץ הוא אפילו כשליכא בכאן שאלת פקו"נ של האם, והמדובר רק כדי להצילה מכאב גדול שיש לה בגללו, ושכלל יש להקל בזה לצורך גדול.

וא"כ הגע בעצמך האם יש צורך, צער וכאב, יותר גדול מזה של נידוננו, אשר יגרם לאם בהולד לה יצור כזה, שכולו אומר יסורים ומכאובים ומיתתו בטוח במשך מספר שנים, ועיני ההורים רואות וכלות באין לאל ידם להושיעו? (וברור שלא משנה ולא מפחית כלום באם הילוד הזה ילקח למוסד מיוחד ולא יתנו גישה להורים עד מותו). ומתוסף לזה פיתולי היסורים והמכאובים של היילוד בעצמו של"ע כל מום בו. ולכן אם יש להתיר עפ"י ההלכה הפסקת הריון בגלל צורך גדול ובגלל כאבים ויסורים, נראה שזהו המקרה הקלאסי ביותר שיש להתיר. ולא משנה באיזה צורה מתבטאים הכאבים והיסורים, גופיים, או נפשיים. ויסורים וכאבים נפשיים המה במדה מרובה הרבה יותר גדולים ויותר מכאיבים מיסורים גופיים, ונתן עול ברזל על צוארך מפרש הירושלמי בפ"ד דשבת ה"ג דזה הרעיון. ובפרט בכאלה שלפנינו, שבהרבה פעמים מביאים בתוצאותיהם לידי התקפות גופניות חמורות, מרוב הצער והיגון, כהתקף לב, מרה, כליות, שגעון וכדומה. ומי ככבו' היודע ומבין זאת.

9) שו"ת אגרות משה חלק חו"מ ב סימן עא

אם מותר לבדוק עובר אם הוא חולה שלא יוכל לחיות ע"י הוצאת לחלוחית מרחם האשה.

מאחר שאיכא איסור רציחה על עובר פשוט שאף אם נדע בברור שהוא ולד כזה שיחיה רק זמן קצר וחולה כל העת ולא יהיה לו שום דעת ויצטרכו לטרור הרבה עמו יותר מכפי האפשר להאם ואף שבשביל זה יש לחוש גם שתחלה אמו לא שייך להתיר להרוג העובר, שיש גם בעובר זה איסור רציחה כמו לעובר בריא ושלם.

Abortion (2)

ובכלל צריך לידע שבדיקה דהרופאים שידונו מבדיקתם שהוא ולד כזה הוא רק אומדנא והשערה בעלמא שלא היה שייך לסמוך על דבריהם בזה, אך שאינו נוגע זה לדינא משום דאף אם הוא ולד כזה אסור כדלעיל. ובכלל יש לידע כי הכל הוא מן השמים ולא שייך להתחכם להמלט מעונשין ח"ו בדברים שמסיתים הרופאים כי הרבה שלוחים למקום שלכן צריך לקבל באהבה כל מה שעושה השי"ת ואז בזכות זה והבטחון בו ובבקשה ממנו יברך את האשה שתלד ולד קיים בריא ושלם לאורך ימים ושנים.

10) שו"ת ציץ אליעזר חלק יד סימן ק

על דרכי היתר הפלת עובר לצורך גדול ובמיוחד בגלל המחלה הנקראת תיי - סקס.

ב"ה, יום ועש"ק כ"ד אדר"א תשל"ח. הראו לי והמציאו לידי מאמרו של הגר"מ פיינשטיין שליט"א מה שבירר והעלה בדין הריגת עובר, עברתי עליו פעמים ושלש

(ז) לזאת משנתנו בזה לא זזה ממקומה הן מ"ש להתיר הפסקת הריון בגלל המחלה הנקראת תיי - סקס עד שבעה חדשים להריונה, וכפי שנמקתי הטעם בזה בספרי צ"א ח"ג שם וכפי התנאים שהתנתי בזה

11) נשמת אברהם סימן תכה סעיף ב (17)

לאחרונה במחקר על שמונים ושתים נשים דתיים בהריון הבדיקה נעשתה בשבוע 7-8 של הריונם (מיום הראשון של הוסת האחרון) דהיינו לפני יום הארבעים להריונם (דהיינו מיום המקוה). חמשה אחוז מן הנבדקות הפילו עד 82 שבועות אך לא בזמן הבדיקה ויילוד אחד נולד עם חסרונות קשים באגפיו. בששה-עשרה מקרים (20%) מצאו פגמים גנטיים בעובר. לכאורה כיון שאין כל כוונה להפיל את העובר והוא גם אינו פסיק רישא, גם אלה שההפלות לא היא בזמן הבדיקה ובעיקר מדובר על עובר שהוא מיא בעלמא, נראה שמותר לעשות את הבדיקה באשה שיש סיבה טובה לחשוש שעוברת יהיה פגוע במחלה גנטית קשה (או כיון שיודעים ששני בני הזוג נשאים לאותו פגם גנטית או אם כבר היה להם ילד פגום). והסכים אתי מו"ר הגר"י נויבירט שליט"א.

... וא"ל הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שלדעתו צריכים להחמיר וכפסק האג"מ. ושוב הוסיף לי הגאון זצ"ל בכתב: ולא לעשות את הבדיקה, עכ"ל. אך במקרה שהמחלה אובחן בעובר פחות מארבעים יום, פסק הגאון זצ"ל שמותר לבצע הפלה.

12) שו"ת ציץ אליעזר חלק יד סימן קא

אודות בדיקת מי השפיר כדי לגלות מקרה של מונגולודזים אצל העובר, ובהפסק הריון במקרים הנ"ל.

בסיכום: א' מותר לערוך בדיקת - היבטים להפסקת הריון כמניעה לפיגור שכלי כלחשש של מונגולודזים. ב' במקרה שהבדיקה מראה בבטחון על עובר מונגולי יש לקבל היתר של רב מוסמך לבציעת פעולת הפסקת הריון. ג' מקום מיוחד נוסף להוראת היתר בזה ישנה כאשר יוכלו לבצע את ההפסקת הריון ע"י שתיית רפואה או הזרקת זריקה. ד' נוסף להצורך לקבלת הסכמת האשה לביצוע הפסקת הריון, יש לקבל גם הסכמת הבעל על כך. והנני בכבוד רב ובברכה מרובה אליעזר יהודא וולדינברג.

13) נשמת אברהם סימן תכה סעיף ב (21)

עין מה שכתבתי לעיל ס"ק 81 בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל.

14) שו"ת רב פעלים חלק א - אה"ע סימן ד

שאלה. אשת איש שזינתה ונתעברה בזנות, אם מותרת לשתות דבר שתפיל העובר אחר שכבר הוכר ונגמר בבטנה שיש לו חמשה חדשים בבטנה, ואם מותר לאחרים לסייעה בדבר זה להוליכה אצל הרופא שיתן לה הסמים, ויביאו לה הסמים ממנו, או לאו. יורנו מוריני, ושכמ"ה.

תשובה. בדבר הזה איני רוצה להשיב בדרך הוראה לא לאיסור ולא להיתר, ורק אעתיק לכם מה שמצאתי בתשובות האחרונים שדברו בזה, והוא כי הגאון חוות יאיר ז"ל בס' ל"א נשאל כיצא בזה ממש, מגדול אחד רופא מומחה ולמדן מופלג, ופלוסוף מובהק, בא"א שהרה לזנונים ואחר המעשה נתחרטה ונתנה קולה בבכי וכו', וגם בקשה מחכם א' שיהיה מוסר לה תשובה, וככל אשר יושת עליה תעשה וכו', ושאלה אותו אם רשאה לגמוע דבר מאבקת רוכל לשלשל זרע המקולקל אשר בקרבה, והשיב לו הגאון חוות יאיר ז"ל, הקשית לשאול שאלה כזו, אשה כי תשטה תחת אישה ותעזי פניה לשאלת חכם כזה וכו', וסו"ד כתב לפי מ"ש היה היתר גמור לשאלתך אשר שאלת מדין תורה, לולי המנהג פשוט בינינו וביניהם גדר פרצות הפרוצות והזונים אחריהם, האמנם בפ"ב דחולין דף ל"ג, כתבו התוספות בפשיטות א"ע"ג דבן נח נהרג על העוברין, וישראל אינו נהרג, נהי דפטור מ"מ לא שרי, ועיין עוד סנהדרין דף נ"ט בתוספות עכ"ד, נראה דעתו דאין להתיר לכתחילה בדבר הזה.

וראיתי להגאון יעב"ץ ז"ל, בשאלת יעב"ץ ח"א סי' מ"ג, שנשאל אם יש איסור לקלקל עובר בבטן אמו שזינתה בין פנויה בין א"א, והביא תשובת חוות יאיר הנז', והוא דעתו להתיר בממזר מא"א להשחיתו כשהוא עודנו עובר לכתחילה, ואפשר דיש מצוה נמי בזה, ורק בפנויה שזינתה ונתעברה איכא איסורא להשחית העובר שלה, כיון שהיא אינה חייבת מיתה בזנות שלה, וכ"ש בעובר דאסור להשחיתו, ורק על השחיתו אין ישראל חייב מיתה, כי אם בני נח הוא דחייבין מיתה גם על העוברין ע"ש.

ועוד שא נא עיניך וראה מ"ש מהרי"מ ט"ז ל"א ח"א סי' צ"ט, באשה ישראלית מותר להתעסק עמה ברפואות כדי שתפיל, אם יש בזה לצורך האם, ועיין מ"ש עוד בס' צ"ז, נמצא בס' צ"ט מתיר להדיא לצורך האם, ונראה דיש פתחון פה לבע"ד לומר היכא דאיכא פגם משפחה ובזיון וחלול השם, אם ישאר העובר ולא תפיל אותו חשיב זה צורך גדול. וכבר אמרתי שאין אני מוסיף משלי בדבר הזה, ואיני מגלה דעתי, ורק הצעתי לפני השואל הדברים הנז"ל, ויראה דברי אלו לאיזה חכם, והוא יורה לו מה לעשות. והש"ת ברחמי יאיר עינינו באור תורתו אכ"ר.

15) קובץ תשובות הרב אלישיב חלק א סימן רכא

נתבקשתי להשמיע את דעתי בנדון דלהלן. היות ובמסגרת פעילות אגודת אפרת מורגש שקיימת הסתייגות מסויימת בקרב חלקים מן הציבור החרדי מפעילות זו, בטענה כי בהשפעת אגודת אפרת ובסיוע שהיא מושיטה למשפחות קלוקלות כגון נשים לא נשואות בהריון, בני כהן מגרושה, בני נדה וכדומה, היא מסייעת בהבאת ילדים לא כשרים לעולם, האם יש הצדקה בטענה זו.

והריני להשיבו, הרא"ש שלהי יומא הביא מ"ש הרמב"ן ז"ל "משמע מתוך דברי בעל הלכות דמשום סכנת וולד לחודיה מחללים אפי' ליכא למיחש לדידה".

ובחוות יאיר סי' ל"א "אין חילוק בין היות המעוברת אשתו הנשואה וכשרה שבנשים או ממזר מאשת איש שהרי לא נפלות היא ממך דדין ממזר לכל דבר כדין ישראל כשר". ובאגר"מ ח"ב סי' ס"ט "גם כשנתעברה מפסולי קהל או מא"א דהולד ממזר - והדברים לא ניתנו להאמר שבעובר ממזר יהיה איזה היתר להפילו".

ובכן השאלה הנז' אינה צריכה לפנינו כי גם כשהצלת עובר כרוכה בחילולי שבת - מחללין עליו את השבת, הרי מילתא דפשיטא היא שחובה היא להציל נפשות ילדי ישראל בטרם צאתם לאויר העולם - כולל כל הדוגמאות הנזכרים לעיל - מידי רודפיהם הקמים עליהם לרצחם נפש.

16) נשמת אברהם סימן תכה סעיף ב (29)

אונס. ניתן היום למנוע הריון אחרי תשמיש ע"י כדורים או הכנסת מתקן תוך רחמי וניתן לעשות זאת בהצלחה ברוב המקרים עד כשבעים ושתיים שעות אחרי התשמיש. מסתבר שבמקרה אונס, יהיה מותר לנקוט באחד מהדרכים האלו כי אין מדובר כאן על הפלה אלא על השחתת

זרע, דהיינו מניעת השתרשות של הביצית לתוך הרחם, והסכים אתי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל ומו"ר הגרי"י נויבירט שליט"א.